

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 17.2.2021 г.
JOIN(2021) 3 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно засилването на приноса на ЕС към основаното на правила многостранно
сътрудничество**

I. Въведение

Нашият свят се намира в период на **преход**, белязан от големи геополитически и икономически промени на силите. Нововъзникващите участници създават нова динамика. Отношенията между основните сили са все по-конфронтационни и с тенденции за вземане на едностранни решения. Налице са **противоречащи си визии и програми** за световния ред, които поставят под въпрос установените многостранни правила и организации. Въпреки това нарастващите глобални предизвикателства изискват **по-многостранно управление и основано на правила международно сътрудничество**.

Съществуващите геополитически съперничества имат отрицателно въздействие върху усилията за насърчаване на мира и предотвратяване на конфликти: те възпрепятстват хуманитарните действия, подкопават доверието и усложняват предоставянето на глобални обществени блага. Основните принципи на международното право, правата на човека, демокрацията и върховенството на закона са поставени под въпрос. Съществуващите институции, които отстояват тези ценности, твърде често биват заобикаляни или се използват за тесни национални или идеологически интереси. Силни недържавни участници, включително цифрови платформи и многонационални дружества, се превърнаха в създатели на международни норми извън установените канали. Гражданите се чувстват все по-отдалечени от всички равнища на управление. Резултатът е един **по-непредвидим свят със задълбочаващо се неравенство**.

Кризата с COVID-19 обаче е пример за необходимостта от многостранни решения: като сериозна глобална заплаха, тя създаде така необходимия импулс за координирана реакция при кризи в световен мащаб. През цялата 2020 г. международни форуми и организации направляваха глобалните ответни действия и постигнаха осезаеми резултати, като например ускорителя за достъп до инструменти за борба с COVID-19 (ACT-A) и неговия механизъм COVAX или плана за действие на Г-20 в отговор на пандемията¹.

Поради самото си естество многостранното сътрудничество подлежи на непрекъснато адаптиране. То е сложна система, но **носи осезаеми ползи** за всички. Сред важните и трайни постижения са международните инструменти в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, Парижкото споразумение относно изменението на климата, Договорът за неразпространение на ядрени оръжия и правилата, които уреждат международната търговия и инвестиции. Решението на новата администрация на САЩ да поднови участието си в Парижкото споразумение и да остане в Световната здравна организация се приветства като стъпка, която ще даде положителен тласък като цяло за постигането на амбициозни многостранни цели през следващите години.

Този **многополюсен свят** е голямо и неотложно предизвикателство, пред което ЕС може да се изправи успешно при две условия. ЕС трябва да заявява по-твърдо позициите си в контекста на по-трансакционния характер на глобалната система и да изгражда и укрепва коалициите със съмишленици по ключови приоритети.

¹ От общо 15,9 милиарда евро, набрани между 4 и 28 май 2020 г. в рамките на водените от ЕС глобални действия срещу коронавируса, за 11,9 милиарда евро беше поет ангажимент от страна на държавите членки, Комисията и Европейската инвестиционна банка. Бюджетът на ЕС участва с 1,4 милиарда евро за инструмента ACT-ускорител. ЕС и неговите държави членки предоставиха 853 милиона евро за COVAX.

Многостранното сътрудничество е и ще продължи да бъде основният принцип на ЕС като най-ефективното средство за управление на глобалните отношения по взаимно изгоден начин. Не можем обаче да практикуваме многостранно сътрудничество сами, нито пък да сме негови привърженици само заради принципа. Многостранното сътрудничество трябва да бъде ефективно, справедливо и да дава резултати, които служат както на европейските, така и на световните интереси и ценности. Това означава, че ЕС трябва да бъде категоричен по отношение на своите принципи и да проявява гъвкавост в своето поведение.

Следователно настоящото съвместно съобщение:

- по-ясно определя това, **какво иска ЕС** по отношение на многостранната система и какво очаква от нея,
- определя **как ЕС може да постигне това, което желае**, като укрепи системата и нейната способност да постига резултати, и
- показва **какво може да направи ЕС**, за да използва по-ефективно своята сила.

Какво иска ЕС: ЕС желае да насърчава световния мир и сигурност и да защитава основните права, универсалните ценности и международното право, които стоят в основата на отношенията на сътрудничество между държавите и народите. Той ще остане начело на отговора на екзистенциалните кризи, свързани с климата и биологичното разнообразие, които застрашават човечеството, и това също ще ръководи нашия подход към многостранната система. ЕС възнамерява да даде тласък на съвместни решения за „по-добро повторно изграждане“ — укрепване на възстановяването в световен мащаб, преодоляване на неравенствата, насърчаване на устойчивото развитие и общественото здраве, цифровия и екологичния преход, включително прехода към чиста енергия, защита на правата на човека и върховенството на закона. Тези усилия вървят ръка за ръка с **подход, основан в по-голяма степен на интересите**.

Как ЕС може да постигне това: На реда, **основан на многостранното сътрудничество, трябва да бъде даден нов тласък**, така че да може да се справи с глобалните предизвикателства и геополитиката на 21-ви век. За да остане легитимен, той трябва да отговаря на нарастващите изисквания на гражданите по отношение на прозрачността, качеството, приобщаването и резултатите. ЕС и неговите държави членки са и ще продължат да бъдат твърди поддръжници на основания на правила международен ред, в основата на който стои ООН. Светът обаче вече не е това, което е бил в момента на създаването на ООН преди 75 години. Процесът, започнат на срещата на върха „ООН на 75“ през септември 2020 г.², дава възможност за обновяване на многостранното сътрудничество, така че то да постига по-ефективни и приобщаващи резултати. ЕС следва да се ангажира активно в подкрепа на процеса на размисъл, предложен от генералния секретар на ООН в това отношение („Нашата обща програма“). ЕС следва също така да насърчава амбициозната модернизация на ключови институции като СТО и СЗО и да ръководи разработването на нови световни норми, международни стандарти и платформи за сътрудничество в области като цифровите технологии, включително изкуствения интелект и други нови технологии.

Какво може да направи ЕС: ЕС трябва да разработи по-строг и стратегически подход към многостранния си ангажимент и да допринесе за ефективна реформа на многостранните

² Декларация относно отбелязването на 75-ата годишнина на Организацията на обединените нации: резолюция, приета от Общото събрание, A/RES/75/1

институции. Това изисква по-ефикасни механизми за координация между ЕС и неговите държави членки във връзка със съвместните приоритети, както и по-голяма готовност за **използване на колективната сила на ЕС** за налагане на неговите ценности и приоритети извън неговите граници. ЕС ще използва по-ефективно своята регулаторна сила и уникалния единен пазар и социална пазарна икономика, позицията си на първата търговска суперсила в света и значението на еврото³. ЕС ще засили водещата си роля и ще използва по-добре способността си да действа като организатор и честен посредник и да играе обединяваща роля. Демократичните и регулаторните предимства на ЕС са активи, които спомагат за изграждането на един по-добър свят, докато доверието в него като фактор за мира и неговите структури за сигурност и отбрана може да подпомогнат многостранните усилия за запазване, поддържане и изграждане на мира.

Успешният глобален ангажимент означава също така, че ЕС трябва да задълбочи **партньорствата и съюзите** с трети държави, многостранни и регионални организации, както и с други партньори, особено тези, с които споделяме демократичните ценности и приоритети. ЕС обаче също така ще търси обща позиция за всеки проблем поотделно — не на последно място по отношение на глобалните обществени блага.

Увеличаването на капацитета на ЕС да бъде глобален фактор означава също така **да се осигури съгласуваност между външните действия на ЕС и неговите вътрешни политики**. Постигането на единна и последователна позиция на ЕС в световните форуми е от съществено значение, за да се максимизират нашата роля и влияние. **ЕС трябва да гарантира единни действия — да „действа като едно цяло“, за да „успее като едно цяло“.**

II. Многостранна система, която е целесъобразна

Стратегическите интереси на ЕС в многостранната система са в две направления. От една страна, той трябва да засили акцента върху приоритетите, които иска да преследва в рамките на многостранната система. От друга страна, една добре функциониращата многостранна система сама по себе си е от стратегически интерес за ЕС.

1. Определяне на акценти в многостранната програма на ЕС („какво иска ЕС“)

ЕС трябва да определи по-ясни стратегически приоритети и цели за своите многостранни действия. Това е напълно съвместимо с многостранната позиция, тъй като принципите, залегнали в основата на Европейския съюз, са същите като тези на Организацията на обединените нации. ЕС стои твърдо зад международните принципи на правовата държава и универсалните програми, определени в ООН и извън нея, като правата на човека и равенството между половете, Програмата до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие, глобалната рамка за биологичното разнообразие и Парижкото споразумение относно изменението на климата. Те продължават да ръководят действията на ЕС във вътрешен и външен план.

i) Повишаване на сигурността в света

В свят на нарастващо геополитическо напрежение, конфликти и заплахи за международната и регионалната стабилност ЕС има голям интерес да увеличи

³ „Европейската икономическа и финансова система: насърчаване на откритостта, силата и устойчивостта“, COM/2021/32 final.

усилията си за предотвратяване на конфликти, за насърчаване на мира и сигурността, за отстояване на основните ценности и за укрепване на капацитета си за действие заедно с други партньори. ЕС разчита в голяма степен на глобалната стабилност и доброто управление, устойчивото развитие, безпрепятствените търговски потоци и вериги на доставки, както и на свободния поток на идеи и знания.

Със своето политическо влияние, политики и финансови инструменти, включително в рамките на общата външна политика и политика на сигурност, ЕС допринася за поддържането на **международния мир и сигурност** в съответствие с Устава на ООН. В съответствие с усилията на ООН ЕС следва интегриран подход към конфликтите и кризите — от **предотвратяването на конфликти** до **управлението на кризи и изграждането на мира**⁴.

Освен това ЕС си сътрудничи тясно с ООН и други партньори в борбата с тероризма в световен мащаб⁵, насилническият екстремизъм, транснационалната организирана престъпност и киберпрестъпността⁶, изпирането на пари и финансирането на тероризма. Ето защо в този контекст ЕС следва да използва всички свои съответни инструменти, посочени в **стратегията на ЕС за Съюза на сигурност**.

За да се запазят мирът и стабилността, както и многостранният ред в региона, ЕС следва допълнително да укрепи партньорствата си с Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, Съвета на Европа и Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), както и с други регионални организации като Африканския съюз (АС), Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) и Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН).

Същевременно ЕС следва да бъде движеща сила за действията на ООН в отговор на конфликти, които причиняват вреди на цивилното население и застрашават глобалната сигурност и стабилност. При определянето на следващия набор от приоритети на ЕС и ООН относно мирните операции и управлението на кризи за периода 2022—2024 г., справянето с последиците от променящия се глобален контекст и засилването на сътрудничеството по отношение на заплахи като изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда ще бъдат ключовите области на действие за ЕС.

От основно значение за всички членове на международната общност е да поддържат и подобряват прилагането на международните норми за **контрол на оръжията, разоръжаване и неразпространение на оръжия**, като същевременно гарантират, че са в крак с новото технологично развитие. За тази цел ЕС ще играе активна роля в защитата на своите интереси в областта на сигурността, които се основават на многостранни договорености. Той ще консолидира постиженията на Съвместния

⁴ От общо 17 мисии и операции на ЕС по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) 13 са разположени успоредно с мисиите на ООН в Сахел, Централноафриканската република, Либия и Западните Балкани, като подкрепят или допринасят пряко за изпълнението на мандатите на ООН.

⁵ „Програма за борба с тероризма за ЕС: предвиждане, предотвратяване, защита, ответни действия“, COM (2020) 795 final.

⁶ Съобщение на Комисията относно Стратегията на ЕС за Съюза на сигурност, COM (2020)605 final, 24.7.2020 г.

всеобхватен план за действие с Иран като основен стълб на глобалната архитектура за неразпространение⁷.

ЕС е естествен съюзник на ООН и на регионалните организации (напр. Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа) в подкрепа на демокрацията и защитата и утвърждаването на **правата на човека, основните свободи**⁸ и зачитане на човешкото достойнство, в това число и равенството между половете⁹, правата на детето¹⁰ и правата на ЛГБТИК¹¹. ЕС ще защитава и утвърждава тези принципи и ще се противопоставя на опити за тяхното подкопаване. Той ще се противопоставя на всеки опит да се отстъпи от принципа, че всички права на човека са универсални, неделими, взаимозависими и взаимосвързани. ЕС ще обедини усилията си с всички, които подкрепят демокрацията, достъпа до правосъдие и отговорните и приобщаващи институции.

Хуманитарната политика и действия на ЕС се основават на централната координираща роля на ООН при извънредни ситуации. **Връзката между хуманитарните действия, развитието и мира** е ключова концепция за ЕС в съответствие с неговата позиция на водещ донор на помощ за развитие и хуманитарна помощ и създател на политики в тези области¹². ЕС ще продължи да бъде активен защитник на **международното хуманитарно право**, безпрепятствения достъп до нуждаещите се и основаното на принципи предоставяне на хуманитарна помощ.

ii) По-добро повторно изграждане

Пандемията от COVID-19 показва колко **взаимосвързани са глобалните предизвикателства**. Глобалната здравна система е толкова силна, колкото и най-слабото ѝ звено. Справянето с бедността в световен мащаб, неравенството, изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда е неразделна част от избягването на бъдещи пандемии и осигуряването на по-добра подготвеност.

С излизането на света от тази криза ЕС подчертава необходимостта от **повторно по-добро изграждане** и последователно поощрява многостранни решения, които се съсредоточават върху изграждането на устойчиви и издръжливи системи — било то в областта на здравеопазването, транспортните услуги или световните вериги на доставки, достъп до финансово достъпно качествено образование — но също така предоставят рамки за екологосъобразни и цифрови инвестиции и гарантират устойчиво дългосрочно финансиране на развитието. Справянето с бедността и неравенството в световен мащаб, както и подкрепата за човешкото развитие също са неразделна част от осигуряването на по-добра устойчивост към бъдещи кризи от всякакъв вид.

⁷ Резолюция 2231 на Съвета за сигурност на ООН (2015 г.). ЕС ще продължи да подкрепя организации за проверка като Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) и Организацията за забрана на химическото оръжие (ОЗХО).

⁸ План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г., JOIN (2020) 5, 25.3.2020 г.

⁹ План за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP III), JOIN (2020)17 final, 25.11.2020 г.; вж. също „Стратегия за равенство между половете за периода 2020—2025 г.“,

¹⁰ „Стратегия на ЕС за по-ефективна борба със сексуалното насилие над деца“, вж. също предстоящата „Стратегия на ЕС за правата на детето (2021—2024 г.)“, COM(2020) 607 final, 24.7.2020 г.

¹¹ „Съюз на равенство: Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г.“, COM (2020) 698 final, 12.11.2020 г.

¹² През 2019 г. ЕС е изразходвал над 75,2 милиарда евро за официална помощ за развитие и е мобилизирал почти 2 милиарда евро за операции за хуманитарна помощ в над 80 държави. Около 60 % от годишния бюджет на ЕС за хуманитарна помощ се предоставя на партньорите на ООН и на Движението на Червения кръст и Червения полумесец.

В отговор на пандемията ЕС ръководеше усилията за международна солидарност и сътрудничество, като събра световните лидери и гражданското общество около проява за поемане на ангажменти за увеличаване на финансирането за научни изследвания и справедлив и равнопоставен достъп до **ваксини и терапевтични и диагностични средства за борба с COVID-19**. ЕС, в тясно сътрудничество с АСТ-ускорителя и механизма COVAX, предприема всички мерки, за да гарантира, че разработването, производството и справедливото доставяне на безопасни ваксини срещу COVID-19 се увеличават в световен мащаб, и ще помага на партньорите си чрез програмите си за подпомагане на развитието. В това отношение от ключово значение са реформирането и укрепването на Световната здравна организация и нейната роля в координирането на глобалните действия в областта на здравеопазването, както и прилагането на подхода „Едно здраве“¹³.

Тежката икономическа криза, предизвикана от пандемията, засяга напредъка в постигането на **целите за устойчиво развитие (ЦУР)**. Възстановяването в световен мащаб трябва да бъде екологосъобразно, цифрово, приобщаващо, справедливо и устойчиво. То трябва да бъде насочено към целите за устойчиво развитие, целите на Парижкото споразумение и опазването на биологичното разнообразие, природната среда и нейните ресурси, както и борбата със замърсяването. Ето защо Комисията предложи **глобална инициатива за възстановяване**, свързваща инвестициите и облекчаването на дълга с Програмата до 2030 г., за да се осигури наистина преобразяващо развитие след COVID-19. ЕС вече работи по многостранни действия за насърчаване на устойчивото финансиране, както и за облекчаване на дълга в съответствие със съществуващите инициативи, включително инициативата на Г-20 и Парижкия клуб за суспендиране на обслужването на дълга (DSSI) и новата обща рамка за третиране на дълга.

Икономическото възстановяване върви ръка за ръка и със социалната справедливост, социалната закрила и **достойния труд**. Международните трудови стандарти, определени в Международната организация на труда, представляват изпитана и надеждна основа за приобщаващо възстановяване, но може да се направи повече за насърчаване на ратифицирането в световен мащаб на важни конвенции на МОТ¹⁴. Добре функционираща световна икономика изисква също така многостранни правила, адаптирани към реалностите на 21-ви век, които дават възможност за **отворена, справедлива и основана на правила търговия** и гарантират еднакви условия на конкуренция за всички икономически участници. Поддържането на отворени пазари, избягването на ескалация на търговските конфликти и модернизирането на търговските правила са от решаващо значение за справедливото и устойчиво възстановяване.

Европейският зелен пакт е стратегията на ЕС за растеж, с която се определя модел за устойчив растеж и екологично възстановяване в световен мащаб, при който никой не е изоставен. Освен това ЕС ще продължи да насърчава другите участници да повишат своите амбиции в областта на климата, да постигнат целите на Парижкото споразумение и други споразумения в областта на околната среда, като например Конвенцията за биологичното разнообразие, за постигане на неутралност по

¹³ Това включва подобряване на откриването и контрола на нововъзникващи болести и зоонотичното предаване на заболявания, по-специално в координация с Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) и Световната организация за здравеопазване на животните.

¹⁴ Доклад на генералния секретар на ООН „Обща отговорност, глобална солидарност: Отговор на социално-икономическите последици от COVID-19“.

отношение на климата до средата на века и за обръщане на тенденцията за загуба на биологично разнообразие до 2030 г. Конференцията на ООН по въпросите на биологичното разнообразие (COP15) и Конференцията на ООН по изменението на климата (COP26), предвидени за 2021 г., и срещата на високо равнище на ООН по въпросите на продоволствените системи ще бъдат ключови моменти в това отношение.

Освен това планът на ЕС за външни инвестиции¹⁵ и новият Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИСРМС)¹⁶ представляват важен стимул за **устойчиви инвестиции, растеж и работни места** в държавите — партньори на ЕС, като частният сектор е напълно ангажиран. **Цифровизацията** е друг ключов фактор за устойчиво развитие и област на стратегическа конкуренция, но също така и на неадекватно многостранно управление. С началото на своето „цифрово десетилетие“ ЕС ще даде приоритет на цифровата трансформация в своето международно сътрудничество и международни партньорства. Освен това ЕС ще продължи да **настоява за по-амбициозни световни стандарти и подходи на регулиране в цифровата икономика** (вж. също стр. 8). Във връзка с това ЕС е начело на глобалните усилия за създаване на подходящи за целта закони за всички цифрови услуги.

И накрая, наличието на всеобхватна и добре управлявана **миграционна** политика е от съществено значение за постигането на по-справедлив свят и допринася за растежа, иновациите и социалната динамика. В „Новия пакт за миграцията и убежището“ на Комисията¹⁷ се предоставя подсилена основа за постигането на устойчив и дългосрочен отговор по отношение на управлението на миграцията и убежището, който се основава изцяло на европейските ценности и международното право и се осъществява чрез засилени и взаимноизгодни партньорства с трети държави и международни организации. Това ще бъде направено по всеобхватен начин и като се вземат предвид интересите на ЕС и на държавите партньори. Като световен лидер в презаселването на лица, нуждаещи се от международна закрила, ЕС също така ще продължи да работи с ООН и държавите партньори за засилване на глобалните усилия в това отношение.

2. Укрепване на многостранната система („как ЕС може да постигне това“)

Една добре функционираща многостранна система сама по себе си е от стратегически интерес за ЕС. Многостранните организации трябва да продължат да бъдат ефективни в предоставянето на глобални обществени блага. ЕС следва да продължи да подкрепя необходимите реформи и модернизацията на многостранните институции. През юни 2019 г. Съветът прие заключения, в които се определя стратегически подход за подпомагане на укрепването на основаното на правила многостранно сътрудничество и неговите институции: **запазване** на това, което работи, **реформиране** на това, което трябва да се промени, и **разширяване** на глобалното управление, така че то да обхваща нови области.

ЕС ще работи за осигуряване на действително **приобщаващо многостранно сътрудничество**, при което гласовете на гражданското общество, частния сектор,

¹⁵ COM (2018) 644 final, 12.9.2018 г.

¹⁶ COM (2018) 460, 14.6.2018 г.

¹⁷ Приет на 23 септември 2020 г.

социалните партньори и всички ключови заинтересовани страни имат значение. Това е важна част от гарантирането на целесъобразността на многостранната система и запазването на нейната легитимност.

Спазване на международните норми и споразумения

ЕС ще подкрепя прилагането на всички ключови международни рамки, които са съгласувани с неговите приоритети или по които е страна.

ЕС има голям интерес да гарантира, че **Съветът за сигурност на ООН** може да изпълнява ролята си в условията на нарастващо геополитическо напрежение и съперничества, които парализират работата му и възпрепятстват изпълнението на неговите отговорности. ЕС признава значението на активните и последователни усилия за ангажиране на членовете на Съвета за сигурност. Като гарантира пълно спазване на всички съответни принципи на международното право, ЕС ще поддържа и прилага ограничителни мерки (санкции), приети от Съвета за сигурност на ООН, и ще продължи да налага самостоятелни санкции, когато е необходимо, и ще продължи да докладва редовно на Съвета за сигурност на ООН за широкообхватното сътрудничество между ЕС и ООН в областта на международния мир и сигурност. ЕС ще работи и за засилване на консултативната роля на **Комисията на ООН за укрепване на мира**, както и на собствения си ангажимент към този орган.

ЕС ще се стреми да гарантира, че **Съветът на ООН по правата на човека** действа по-ефективно, разглежда съответните тематични права и положението в отделните държави по ефективен и надежден начин и осигурява полезни взаимодействия с други многостранни форуми по правата на човека. За да се запази целостта и независимостта на механизмите на ООН в областта на правата на човека, ЕС ще насърчава засилването на общественения контрол върху отговорностите, произтичащи от членството, в Съвета по правата на човека и задължителните прояви за поемане на ангажименти в Общото събрание на ООН с кандидатите за членове на Съвета по правата на човека.

ЕС ще продължи да подкрепя **международните съдебни, арбитражни и правоприлагащи органи**, които са в основата на основания на правила международен ред — по-специално Международния наказателен съд, структурата на ООН за спазване на правата на човека, Европейския съд по правата на човека — по отношение както на тяхната юрисдикция, така и на ефективността им¹⁸.

ЕС твърдо ще се **противопостави на всякакви опити за подкопаване на международното право**, по-специално на универсалните ценности, залегнали в основата на ООН и международното хуманитарно право, или на опитите за създаване на паралелни институции или за използване на съществуващите институции за национални или идеологически интереси, които са в противоречие с общото благо. ЕС призовава всички държави да плащат своевременно пълния размер на изчислените си вноски в международни организации. Организациите, които са от решаващо значение за спазването на международното право и ангажименти, трябва да бъдат подходящо финансирани.

Реформиране на многостранните организации, за да станат подходящи за целта.

В настоящия контекст ефективността и съгласуваността на многостранната система са от първостепенно значение, така че тя да бъде управлявана и финансирана по устойчив начин, както и да бъдат защитени универсалните ценности и международното право.

¹⁸ В същия дух ЕС ще продължи да играе водеща роля в създаването на многостранен инвестиционен съд в рамките на Комисията на ООН по международно търговско право.

Последващите действия във връзка със 75-ата годишнина на ООН, включително прилагането на декларацията за отбелязването ѝ, представляват единствен по рода си момент, за да се гарантира истинско обновяване. ЕС очаква да започне дискусия с генералния секретар на ООН Гутереш като част от широк и приобщаващ процес на консултации, който да доведе до представянето на доклада му през септември 2021 г. **Укрепената ООН, в която всички „работят заедно като едно цяло“**, трябва да постигне ефикасен напредък в областите на мира и сигурността, правата на човека и устойчивото развитие, да изпълни Програмата до 2030 г. и да подкрепи и наблюдава ефективно изпълнението на международните споразумения. ЕС ще структурира своя ангажимент по начин, който помага на агенциите, фондовете и програмите на ООН да работят в тази посока, включително чрез по-съгласувани вътрешни действия, и с други участници в предоставянето на помощ и неправителствени организации, както и с международните финансови институции.

ЕС подкрепя **започнатия от генералния секретар на ООН процес на реформи**, който има за цел ООН да стане „целесъобразна“¹⁹. ЕС изигра важна роля за приемането на резолюциите на Общото събрание, които позволиха да бъде постигнат напредък по трите направления на реформата — управление, архитектура за мир и сигурност и система за развитие. Една по-отговорна, прозрачна и ефикасна система на ООН ще бъде в интерес на всички. Ето защо ЕС е готов да подкрепи преодоляването на оставащите предизвикателства и изпълнението и въздействието на място, включително чрез постоянните координатори на ООН. Даването на нов тласък на дейността на Общото събрание и всеобхватната реформа на **Съвета за сигурност на ООН** ще бъдат от съществено значение, за да се гарантира, че ООН може действително да изпълни отговорностите си съгласно Хартата си през 21-ви век.

Модернизацията и реформите са от решаващо значение и в конкретни агенции на ООН и международни организации. Ето защо ЕС е начело на процеса на укрепване на **Световната здравна организация** около конкретно предложение за укрепване на нейната международна готовност и капацитет за реагиране при извънредни ситуации, свързани със здравето. Трябва да гарантираме, че СЗО ще получи по-всеобхватен и по-независим мандат и ще разполага с подходящи и устойчиви ресурси за неговото изпълнение. Освен това ЕС е начело на усилията за реформиране и модернизиране на **Световната търговска организация** във всичките ѝ функции²⁰ за осигуряване на стабилност, сигурност и справедливост в световната търговска система²¹. Реформата на СТО ще играе решаваща роля за улесняване на икономическото възстановяване от пандемията, за постигане на целите в областта на устойчивостта и за разработване на търговски правила, които са от по-голямо значение за днешния цифров свят.

Международните финансови институции, по-специално Международният валутен фонд (МВФ) и Световната банка, изменят структурата си на управление, за да отразят по-добре днешната световна икономика, като увеличават квотите и дяловете с право на глас на членуващите държави с развиващи се и бързо развиващи се икономики и

¹⁹ Например ЕС ще подкрепи усилията на генералния секретар на ООН за подобряване на сътрудничеството в световен мащаб в областта на цифровите технологии. Вж. Пътната карта на генералния секретар на ООН относно цифровото сътрудничество.

²⁰ Вж. Съобщение на Комисията относно търговската политика от 17 февруари 2021 г. и приложението към него „Реформа на СТО: към устойчива и ефективна многостранна търговска система“.

²¹ Реформата на Световната митническа организация също ще бъде важна в това отношение.

съсредоточават работата си върху настоящите предизвикателства²². ЕС подкрепя модернизацията на тези институции с цел повишаване на тяхната прозрачност и ефективност. Същевременно ЕС следва да използва по-ефективно общата тежест на своите държави членки в рамките на тези форуми, за да насърчи техния принос за по-доброто повторно изграждане в световен мащаб, като заема единна позиция и се стреми към по-съгласувано външно представителство²³. Европейските финансови институции, по-специално ЕИБ и ЕБВР, в зависимост от бъдещата европейска финансова архитектура за развитие, също ще си сътрудничат тясно с международните финансови институции.

Разширяване на многостранното сътрудничество към нови глобални въпроси.

ЕС има интерес от **разширяване на обхвата на международните норми, стандарти и глобално сътрудничество в приоритетни области**, в които е налице ограничено глобално управление или такова липсва, или където е необходимо укрепване, като демокрацията, принципите на правовата държава, международното данъчно облагане, цифровото сътрудничество, защитата на потребителите, влошаването на състоянието на околната среда, океаните, управлението на природните ресурси и сигурността и устойчивостта на доставките на суровини, както и екологосъобразните технологии и възобновяемите енергийни източници.

За тази цел ЕС ще продължи да участва в активно сътрудничеството по регулаторни въпроси, включително в международните организации за определяне на стандарти, като използва своята финансова и регулаторна мощ, за да спомогне за оформянето на световните норми и стандарти. Сред по-важните примери за такива инициативи са **Глобалното партньорство в областта на изкуствения интелект (GPAI)**²⁴, **ad hoc комитетът по изкуствен интелект на Съвета на Европа (CAHAI)**, **международната платформа за устойчиво финансиране**²⁵, **принципите на високо равнище относно транспорта, приети от G-7 през 2020 г. в отговор на пандемията от COVID-19**, **Коалицията на високите амбиции за биологичното разнообразие**, **Световната коалиция за Международно споразумение относно биологичното разнообразие в открито море**²⁶ и **световните алианси за кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите**.

Последиците от новите **цифрови технологии, включително изкуствения интелект**, трябва да бъдат разгледани на световно равнище, чрез **по-амбициозни глобални стандарти и правила** и в пълно съответствие с ориентираната към човека и приобщаваща цифрова трансформация, правата на човека и принципите на правовата държава. В това отношение съвременните правила на ЕС за неприкосновеност на личния живот и наскоро предложените Законодателен акт за цифровите услуги и Законодателен акт за цифровите пазари имат за цел да създадат безопасна онлайн среда

²² Например рамковите програми (Umbrella 2.0 programs), иновацията на реформата на доверителните фондове на Групата на Световната банка, и идеята за оформяне на портфейла от доверителни фондове и фондове за финансов посредник около по-малко на брой, по-големи рамкови програми 2.0.

²³ „План за установяване на по-сплотено външно представителство на еврозоната на международните форуми“, СОМ (2015) 602 final, 21.10.2015 г.

²⁴ Ръководи отговорното развитие и използване на ИИ, основано на правата на човека, приобщаването, многообразието, иновациите и растежа.

²⁵ Дава възможност на създателите на политики да обсъдят определянето на стандарти и да установят най-добри практики относно начините за насочване на инвестициите към екологосъобразни дейности.

²⁶ ЕС призовава за сключването през 2021 г. на международно споразумение относно морското биологично разнообразие в зоните, разположени извън националните юрисдикции, съгласно Конвенцията на ООН по морско право.

за гражданите и да насърчат иновациите, растежа и конкурентоспособността на единния пазар. Действията на ЕС в рамките на многостранните форуми ще трябва да постигнат деликатен баланс между стремежа към постигане на технологичен суверенитет и, същевременно, запазването на отворения характер на интернет и защитата на основните права. За тази цел ЕС трябва да си сътрудничи с всички международни партньори за разрешаване на текущите предизвикателства пред цифровото управление. Това включва данъчното облагане на цифровата икономика, защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, борбата с дезинформацията, незаконното съдържание онлайн, 5G, управлението на интернет, киберсигурността, цифровото финансиране, включително плащанията и криптовалутите, и електронното управление, когато настоящите правила са недостатъчни.

За тази цел ЕС ще популяризира своите подходи на политиката и регулаторни подходи, включително защитата на личните данни, свободното движение на данни в условията на доверие, че те ще бъдат защитени, неутралността на мрежата и насърчаването на етични принципи в контекста на ориентирания към човека и надежден изкуствен интелект²⁷. ЕС ще работи също така в рамките на многостранни форуми за борба със злоупотребите, като например непропорционалният достъп на правителствата до лични данни²⁸. И накрая, ЕС ще допринесе за намирането на общи решения в рамките на съществуващите форуми, например във връзка с текущата работа в рамките на Г-20 и ОИСР за намиране на глобално, основано на консенсус решение по въпроса с **данъчното облагане на цифровата икономика**.

Достъпът до **космическото пространство** и неговото използване следва също да се регулират чрез международни правила или стандарти и посредством система за управление, която има за цел да гарантира дългосрочното, устойчиво, отговорно и мирно използване на космическото пространство.

Действия:

- *Активно участие в процеса на размисъл като част от последващите действия на кампанията „ООН на 75“ в подкрепа на усилията за даване на нов тласък на ефективното и приобщаващо многостранно сътрудничество, без никой не бъде забравен.*
- *Подкрепа за процеса на реформи, иницииран от генералния секретар на ООН, включващ подход на „една ООН“ на национално равнище, като се работи приоритетно с постоянните координатори по места и екипите на ООН по държави.*
- *Подкрепа за инициативата на генералния секретар на ООН „Действие за опазване на мира“ чрез актуализиране на партньорството между ЕС и ООН в областта на управлението на кризи и мироопазващите операции и чрез проучване на възможностите за нови партньорства, включително за сътрудничество между ЕС, ООН и Африканския съюз.*
- *Подкрепа за призива на генералния секретар на ООН за глобално*

²⁷ Например по-конкретно Комисията заедно с Междурегионалния научноизследователски институт на ООН по престъпленията и правосъдието ще стартира специален проект за разработване на глобален инструментариум за практически насоки за етичен и висококачествен изкуствен интелект, така че етиката да намери израз в практиката в областта на правоприлагането.

²⁸ „Европейска стратегия за данните“, COM (2020) 66 final, 19.2.2020 г.

прекръпяване на огъня чрез насърчаване на новата концепция на ЕС за посредничество в подкрепа на многостранните действия в отговор на възникващи или текущи кризисни ситуации.

- Водеща роля и подкрепа в процеса на реформа на Световната здравна организация и на Световната търговска организация.*
- Водеща роля в усилията за повишаване на амбициите в международен план с оглед на петнадесетото заседание на Конференцията на страните (COP15) по Конвенцията за биологично разнообразие на страните по Конвенцията за биологично разнообразие (COP15) и 26-то заседание на страните по Конференцията на ООН за изменението на климата (COP26), които ще се проведат през 2021 г.*
- Установяване на ежегоден стратегически диалог с върховния комисар на ООН по правата на човека относно политиката в областта на правата на човека и сътрудничеството в тази област.*
- Приключване на присъединяването на ЕС към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.*
- Засилване на застъпничеството и действията на ЕС в подкрепа на спазването на международното хуманитарно право и хуманитарните принципи.*
- Привеждане на подкрепата на ЕС в съответствие с изпълнението на реформи, насърчаващи откритостта, прозрачността, отчетността, ефикасността и ефективността във всички многостранни институции, включително рационализирани режимни разходи, координирани стандарти, подходи на сътрудничество, добро управление и прозрачност на системата, адекватна видимост на ЕС и новаторски и опростени методи на финансиране.*
- По-активна роля в международната техническа стандартизация и принос за разработването на нови норми в области, които не са достатъчно регулирани, наред с другото чрез подкрепа за разработването на нормативни рамки за ориентирани към човека и надеждни технологии за изкуствен интелект*
- Подкрепа за разработването на нормативни рамки за нови оръжейни технологии и нови измерения на военните действия, като например в областта на киберпространството и космическото пространство.*

III. По-силна Европа, която е партньор на многостранната система („какво може да направи ЕС“)

Стратегическата цел на ЕС в бъдеще ще бъде да **използва по-добре** своята роля и своя принос към многостранната система, за да преследва по-ефективно интересите си и да защитава своите ценности.

ЕС и неговите държави членки са ключови **участници и донори в многостранната система**. Приблизително една четвърт от редовния бюджет на ООН и от бюджета за опазване на мира идват от държавите — членки на ЕС. Това важи също за над 30 % от финансирането (основно и доброволно) на всички дейности за развитие, изграждане на

мира и хуманитарни дейности²⁹. Държавите — членки на ЕС, притежават 26 % от гласовете в Изпълнителния съвет на Международния валутен фонд, което съответства на една трета от ресурсите на МВФ. Над 25 % от капитала на различните клонове на Световната банка и над 30 % от вноските в доверителния фонд идват от ЕС и неговите държави членки.

i) Укрепване на съгласуваността и координацията в ЕС

Заедно ЕС и неговите държави членки имат силно влияние в рамките на многостранната система, когато използват ефективно механизмите за координация, представителството и капацитета за финансиране като блок от 27 държави, в подкрепа на политическите цели, ценностите и ролята на ЕС като фактор, определящ международните стандарти. Това обаче невинаги е така, което води до ситуации, в които ЕС като едно цяло не използва оптимално своята тежест.

За да увеличи максимално това колективно влияние, **ЕС следва допълнително да укрепи своята съгласуваност, единство и солидарност в рамките на многостранните форуми³⁰. ЕС и неговите държави членки трябва да координират своите позиции, действия и послания** и да действат като едно цяло в съответствие с Договорите.

За тази цел ЕС и неговите държави членки трябва да подобрят обмена на информация, консултациите и координацията, включително в управителните органи и съветите на многостранните органи, в които Съюзът не е представен. Така например ЕС следва да работи за създаването на механизми за координация във всички международни финансови институции (МФИ), подобно на вече течащите процеси в Международния валутен фонд.

Тъй като участващите в Съвета за сигурност на ООН държави — членки на ЕС, се очаква да намалее до едва две през 2022 г. (до поне 2025 г.), **осигуряването на ефективно сътрудничество на ЕС по въпроси, свързани със Съвета за сигурност на ООН**, е приоритет. Това следва да се основава на продължаващото укрепване на сътрудничеството между държавите — членки на ЕС, които са членове на Съвета за сигурност — независимо дали постоянни или временни — и да осигури канал за популяризиране на позициите на ЕС в този орган.

Тъй като често пъти икономическата и политическата сфера и сферата на сигурността са взаимозависими, е необходима **по-добра координация между политиките** на всички равнища. Освен това ЕС следва да използва ролята си на глобална движеща сила в областта на научните изследвания и иновациите, **за да гарантира, че многостранните действия се основават на възможно най-добрите научни доказателства³¹.**

²⁹ Вноските на държавите членки от ЕС-27 представляват 23,94 % от редовния бюджет на ООН и 23,8 % от бюджета за поддържане на мира за тригодишния период 2019—2021 г.

³⁰ Това сътрудничество е задължение, което произтича от задължението за лоялно сътрудничество съгласно член 4, параграф 3 от ДЕС или от решенията на Съвета, приети съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС, а по въпросите на ОВПИС — от член 34 от ДЕС. Договорът предвижда също така, че държавите — членки на ЕС, действат в дух на лоялност и взаимна солидарност и се въздържат от всякакви действия, които биха могли да накърнят ефикасността на Съюза като свързваща сила в международните отношения (член 24, параграф 3 от ДЕС).

³¹ Примери: Междуправителственият комитет по изменение на климата и междуправителствената научно-политическа платформа относно биоразнообразието и предлаганите от екосистемите услуги, които се подпомагат до голяма степен по Рамковата програма на ЕС за НИРД.

ii) Единна позиция

Способността на ЕС да **участва активно, да бъде ефективно представен и да представя единна позиция е от ключово значение**. ЕС разполага с всички необходими предпоставки да бъде пълноправен член в международни организации или да участва в тях със статус на наблюдател с разширени функции³². За да се гарантира, че ЕС заема единна позиция и предприема действия по въпроси от своята компетентност, ролята за външно представителство на ЕС в рамките на международни организации е възложена на Европейската комисия³³ и на върховния представител по въпросите, попадащи в обхвата на общата външна политика и политика на сигурност, и на делегациите на ЕС от тяхно име.

Комисията и върховният представител ще използват по-целенасочено своите правомощия за инициатива, за да подобрят формулирането на **позициите, които ЕС ще заеме в рамките на международните форуми**, не на последно място и с оглед на предоставянето на по-тактическа гъвкавост на представителите на ЕС. Освен това, за да може Съветът да взема решения по-бързо и по-ефективно, е необходимо също така той да използва разпоредбите на Договора, които позволяват конструктивно въздържане и **приемане на решения с квалифицирано мнозинство** в рамките на общата външна политика и политика на сигурност³⁴. Това е особено важно, когато става въпрос за реагиране на нарушения на международното право, включително на международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право. Този подход ще позволи на ЕС също така да реагира по-бързо и по-ефективно на тези нарушения чрез приемането на санкции от страна на ЕС. Приемането на глобалния режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека³⁵ е важен етап в укрепването на нашите колективни действия в тази област.

В много случаи и по различни причини ЕС няма пълни права на членство в международните организации. Това не е пречка за официални договорености под формата на участието му като наблюдател или дори прагматични *ad hoc* договорености с държавите членки и/или със съответните организации и техните членове, с които на ЕС и неговите представители се предоставя възможност ефективно да се намесват и да действат отвъд своя официален статус. ЕС е признат за надежден конструктивен партньор и фактор за постигане на споразумения. Неотдавнашен пример за това беше Световната здравна асамблея през май 2020 г., на която без да е член ЕС беше движещата сила зад Резолюцията относно мерките в отговор на COVID-19. Въпреки това, в други важни случаи такива договорености не съществуват или са ненужно тромави, остарели, или пък възпрепятстват Комисията и/или върховния представител да се изказва ефективно от името на ЕС по въпроси от компетентността на ЕС. Един от примерите в това отношение е Организацията за прехрана и земеделие, където капацитетът на ЕС да бъде ефективен участник се подкопава от остарели договорености с държавите членки, които не са в съответствие с Договорите. Поради

³² Резолюция 65/276 на Общото събрание на ООН от 3 май 2011 г. относно участието на ЕС в работата на Организацията на обединените нации е най-ясното международно признание за способността на Съюза да действа на международно равнище.

³³ Например, ЕС е член на Хагската конференция по международно частно право, в рамките на която Комисията говори от името на ЕС по въпроси от изключителната компетентност на ЕС.

³⁴ Член 31 от ДЕС. Вж. също съобщението на Комисията от 12 септември 2018 г. „По-силен Европейски съюз на световната сцена: по-ефикасен процес на вземане на решения в общата външна политика и политика на сигурност“ (COM(2018) 647 final).

³⁵ [Регламент \(ЕС\) 2020/1998 на Съвета и Решение \(ОВППС\) 2020/1999 на Съвета от 7 декември 2020 г. относно ограничителни мерки срещу тежки нарушения на правата на човека](#) (ОВ L410I, 7.12.2020 г.).

това ЕС следва спешно да **прецени за всеки отделен случай дали статусът му** в дадена международна организация, фонд или програма се нуждае от адаптиране или осъвременяване в съответствие с Договорите на ЕС и да направи необходимото за това адаптиране или модернизиране.

iii) Финансиране на многостранната система

Що се отнася до **финансирането** на многостранната система на световно, регионално и национално равнище, **подходът „Екип Европа“**³⁶ дава възможност за **по-ефективно използване** на колективния принос на ЕС и държавите членки в подкрепа на и във връзка с изпълнението на договорените приоритети на политиките и за по-голяма съгласуваност в рамките на международните форуми. ЕС следва да продължи да комуникира ясно на партньорите си своите очаквания и да използва по-ефективно този ефект на лоста. Това означава, че при необходимост ЕС следва да има готовност да адаптира финансирането си за конкретни многостранни инициативи или организации в съответствие с напредъка по постигането на съответните приоритети на политиката. Като цяло следва да е гарантирана видимостта на подкрепата от ЕС.

iv) Присъствие на ЕС в многостранните институции

Що се отнася до **ръководните длъжности в многостранните организации**, ЕС следва да подкрепя кандидатите с най-високите професионални, управленски, етични и политически стандарти. Същевременно съществува спешна необходимост от по-координиран и стратегически подход и по-добър обмен на информация, включително с партньори от трети държави. Това се отнася и за изборите за органи на ООН като Съвета по правата на човека. Консултациите в Съвета следва да бъдат засилени. Аналогично, ЕС следва да работи за разработването на политика на ЕС за обмен на служители и за присъствие в международни организации на всички равнища.

Действия:

- По-добра координация с държавите членки относно кандидатурите за висши длъжности и относно ключови избори в многостранните организации.
- По-ефективно използване на значителното финансиране от ЕС и държавите членки за многостранни и регионални организации, включително чрез подхода „Екип Европа“, и по-координирани послания в управителните органи на агенциите, фондовете и програмите на ООН, с цел по-ефективна защита на ценностите и интересите на Съюза, в това число по отношение на реформите на тези организации.
- Когато е необходимо, изясняване или осъвременяване на правния статус или прерогативите на ЕС в международните организации в съответствие с Договорите.
- По-нататъшно укрепване на ролята и присъствието на ЕС в управителните органи на агенциите, фондовете и програмите на ООН.
- Създаване на силни механизми за координация на ЕС в рамките на международните финансови институции чрез изразяване на единна позиция и преминаване към по-съгласувано външно представителство.

³⁶ Подходът „Екип Европа“ се основава на приноса на всички институции на ЕС и съчетава ресурси, мобилизирани от държавите — членки на ЕС, и финансовите институции, като същевременно се зачитат правомощията на ЕС и процедурите за вземане на решения, определени в Договорите.

- *Повишаване на видимостта на приноса на ЕС чрез общи послания, позиции и изявления по резолюциите на ООН и стремеж към по-тясно сътрудничество с държавите членки относно доброволния принос към ООН.*
- *Повишаване на видимостта на ролята на ЕС като единствената регионална организация — страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.*
- *Използване на европейските научни изследвания и иновации с цел укрепване на фактологичната основа на многостранното разработване на политики.*

v) Алианси, партньорства и регионално сътрудничество

В една все по-многополюсна и взаимозависима среда ЕС е признат за стабилен и предвидим партньор и категоричен защитник и поддръжник на основаната на правила многостранна система.

Настоящият контекст изисква **по-ясен и по-добре формулиран стратегически подход към взаимодействието с нашите международни партньори**. ЕС следва да се стреми към такива партньорства не само с цел насърчаване на собствените си приоритети, но и като общо усилие за намиране на устойчиви решения на глобалните предизвикателства, основани на върховенството на закона, а не на принципа на най-силния. ЕС трябва да диверсифицира глобалния си ангажимент, като използва потенциала за сътрудничество в рамките на многостранни форуми и като се основава на следните принципи:

- ***Засилено сътрудничество с едномислещи партньори за защита на универсалните принципи и правила.*** ЕС ще съгласува по-добре усилията си с всички заинтересовани партньори в защита на многостранните достижения на правото на ЕС³⁷, особено по отношение на демокрацията, правата на човека и принципите на правовата държава, включително възможността трети държави да подкрепят позицията на ЕС в рамките на многостранни организации и форуми. Ще работим спешно с партньори, които споделят нашите ценности и принципи, за укрепване на демократичните институции, борба с корупцията, авторитаризма и нарушенията на правата на човека по света и за насърчаване на обща програма, основана на демокрацията, правата на човека, равенството и принципите на правовата държава. Във връзка с това встъпването в длъжност на новата администрация на САЩ създава положителна динамика³⁸ и ЕС следва да се възползва от всички възможности за възстановяване на отношенията между ЕС и САЩ и за запазване на силни връзки, като например с Обединеното кралство. И накрая, в рамките на управителните съвети на международните финансови институции ще използваме също така участието на държавите — членки на ЕС, в различни регионални групи като възможност за систематично разработване на съвместни цели със заинтересованите партньори.
- ***Тематично сътрудничество и общи инициативи*** ЕС ще разшири глобалния си ангажимент за справяне с транснационалните предизвикателства, като например здравето, заплахите за сигурността, изменението на климата, загубата

³⁷ Алиансът за многостранно сътрудничество и Световният алианс за кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите (Решение C(2020)15 на Комисията) са добър пример за такива политически иновации.

³⁸ Вж. съобщението „Нова програма на ЕС и САЩ за глобална промяна“, JOIN (2020)22 final, 2.12.2020 г.

на биологично разнообразие или други области от общ интерес, като например образованието, младежта, науката, технологиите и иновациите³⁹. Прекъсването на веригата на доставки по време на пандемията показва значението на морските пътища за световната икономика. ЕС ще работи с партньорите за насърчаване на зачитането на основните принципи на използването, сигурността и безопасността на морските пътища, както и опазването на океаните.

- **Диверсифициране на партньорствата и сътрудничество с регионални организации** ЕС ще използва стратегически по-ефективно и по-последователно сътрудничеството си с трети държави и регионални и подрегионални организации, по-специално когато е налице стратегическа рамка или международно споразумение, обхващащо международното сътрудничество. Такъв е случаят с Африканския съюз (включително в тристранен формат с ООН), както и — да посочим само един пример — членовете на Организацията на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), с които се полагат общи усилия за засилване на многостранното сътрудничество. Колкото повече си сътрудничат регионалните и световните организации, толкова по-силни сме заедно и толкова по-стабилна става многостранната система. ЕС ще продължи да се ангажира с насърчаването на регионалното сътрудничество чрез съответните многостранни регионални организации и многостранни платформи като Източното партньорство, Съюза за Средиземноморието и Срещата Азия—Европа (АСЕМ).
- **Изграждане на алианси с цел популяризиране на стандарти и регулаторни подходи** ЕС ще изгради нови алианси и ще подобри съществуващите такива в рамките на международните органи за определяне на стандарти⁴⁰. Когато разглежда или приема нови вътрешни инициативи с международно измерение, успоредно с това Комисията ще се ангажира на международно равнище. Така например ЕС ще се стреми да изгради коалиция от единомислещи държави за ориентирано към човека и основано на правила управление на технологиите в областта на изкуствения интелект. Той ще предложи ранно установяване на взаимодействие със съответните партньори във връзка с механизма за корекция на въглеродните емисии на границите.

Следва да бъдат проучени „нетрадиционни“ **коалиции и формати** на основата на поуките от процеси като например срещата на министрите относно действията в областта на климата, организирана съвместно от ЕС, Китай и Канада, Парижкия форум за мир и срещата на върха „Съвместно финансиране“. **Многостранните** партньорства между правителствата, частния сектор, гражданското общество, академичните среди и научната общност са от ключово значение за оформянето на приобщаващо многостранно сътрудничество и играят ролята на катализатор за реформи. Например ЕС работи с Коалицията за иновации в областта на епидемичната готовност (CEPI) и инициативата GAVI за разработването и разпространението на ваксини срещу COVID-19.

За да улесни изграждането на алианси, ЕС ще използва по-активно своята мрежа от 140 делегации, като работи заедно с посолствата на държавите членки, за да популяризира идеята за многостранно сътрудничество и да мобилизира подкрепа за инициативите на

³⁹ Примери за този подход включват сътрудничеството на ЕС с Китай в областта на изменението на климата и сътрудничеството с Индия в областта на слънчевата енергия, Световният алианс за кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите, Коалицията за високи амбиции за природата и хората или Мисията за иновации в областта на чистата енергия и Обединението за научни изследвания на Атлантическия океан.

⁴⁰ Например Международната организация по стандартизация, Международната електротехническа комисия и Международния съюз по далекосъобщения.

ЕС. С други думи, ЕС ще осигури по-голяма съгласуваност между своята многостранна и двустранна дипломация, **като внесе многостранно измерение в двустранното сътрудничество и двустранно измерение в многостранния подход.** Многостранното измерение следва да бъде интегрирано по-систематично във всички политически диалози на ЕС с трети държави — от срещите на високо равнище до контактите на работно равнище. ЕС ще изразява ясно своите очаквания неговите партньори да приложат на практика съвместните ангажimenti, и ще използва своята мрежа и влияние за постигането на тази цел.

И накрая, ЕС ще засили допълнително ролята и влиянието си в рамките на неформални многостранни форуми като **Г-20 и Г-7**, за да увеличи капацитета им за постигане на резултати при оформянето и укрепването на многостранната програма и осигуряването на силна реакция при кризи и конкретни решения на глобалните проблеми. Непосредственият приоритет тук е да се гарантира силна координация на икономическата и здравната политика на световно равнище, която спомага за устойчивото, приобщаващо и стабилно възстановяване. 2021 г. ще бъде важна година по отношение на тези форуми, тъй като Италия ще председателства Г-20, а Обединеното кралство — Г-7, и двете държави ще бъдат домакини на Конференцията на ООН по изменението на климата (COP26). През май 2021 г. заедно с Италия ЕС ще спонсорира Световната среща на високо равнище по въпросите на здравето за засилване на подготвеността и реагирането на пандемията.

Действия:

- *Насърчаване на обща програма със заинтересованите партньори, която се основава на демокрацията, правата на човека, равенството и принципите на правовата държава.*
- *Подкрепа за нови приобщаващи формати на многостранно участие, като например Алианса за многостранно сътрудничество, Парижкия форум за мир и срещата на върха „Съвместно финансиране“.*
- *Осигуряване на систематично проследяване на двустранните ангажimenti с трети държави за постигане на напредък по многостранните цели.*
- *Засилване на ролята на регионалните организации в системата на ООН посредством предложение за ежегодна среща на високо равнище на ръководителите на регионални организации.*
- *Подпомагане на държавите партньори в усилията им да участват по-ефективно в многостранната система, включително чрез изграждане на капацитет, обмен на знания, обучение или туининг.*

vi) Работа с многостранни институции

ЕС ще дефинира своите партньорства с многостранните организации като **функция на тяхната съгласуваност с универсални програми и с интересите на ЕС**, както и с тяхната способност да ги изпълняват. ЕС и много многостранни организации са естествени съюзници. Съществуват многобройни успешни примери и области, в които тези партньорства спомогнаха за оформянето на глобалното управление и преди всичко доведоха до промяна в областта на координацията на световната икономическа

и финансова политика, развитието, хуманитарната реакция, изменението на климата, околната среда, мира и сигурността.

Многостранныте участници, и по-специално образуванията на ООН са **ключови фактори при изпълнението** на предоставянето на помощта за развитие и хуманитарната помощ на ЕС. Те могат също така да имат важни **нормативни мандати и мандати за определяне на стандарти**, като например Програмата на ООН за околната среда по отношение на споразуменията в областта на околната среда или Международния съюз по далекосъобщения по отношение на определянето на оперативно съвместими и отворени *стандарти* на интернет. Те могат също така да бъдат важни **партньори на политиката и стратегически събеседници**, с които се разглеждат съвместни приоритети и структурни въпроси — например чрез редовния диалог на високо равнище със Световната банка. По отношение на **опазването и изграждането на мира** мисиите и операциите на ЕС за управление на кризи и мироопазващите операции на ООН, действащи на едно и също място, си сътрудничат тясно и си предоставят взаимно стратегическа, логистична и медицинска подкрепа и подкрепа, свързана със сигурността.

Ключов елемент за такива партньорства ще бъде установяването на **политически диалози на високо равнище**. Така например, ЕС ще се стреми да засили координацията с ООН чрез редовни срещи на лидерите („срещи на върха ЕС—ООН“), по подобие на добре установения обмен на високо равнище с ръководството на институциите от Бретън Уудс. Тази работа може да бъде допълнена от по-редовен преглед на политическо равнище в приоритетни области за ЕС (напр. климата и околната среда, цифровите технологии, правата на човека и развитието) въз основа на съществуващите рамки.

Началото на **новия финансов цикъл на ЕС** и неговите новаторски инструменти, като например финансови гаранции, също имат потенциала да стимулират многостранните реформи и ефективността. В процеса на програмиране в рамките на новия Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество ЕС ще се съсредоточи по-добре върху това, което може да се направи заедно на национално, регионално и многостранно равнище с помощта на подход, основан на политиката. Подходът „Екип Европа“⁴¹ позволява да се определи обща програма и да се използват финансирането, нормативната сила и силното присъствие на ЕС и неговите държави членки за съвместна работа с държавите партньори, многостранните организации⁴² и други партньори по съвместни приоритети на национално, регионално и многостранно равнище.

За да повиши ефективността на външната си дейност, ЕС ще работи за **привеждане на своето финансиране за многостранната система в по-тясно съответствие със своите договорени приоритети на политиките**, включително приоритетите на сътрудничеството за развитие, като същевременно се спазват критериите за официална помощ за развитие и принципите за ефективност на помощта за развитие. Освен това ЕС ще продължи да работи за постигането на по-стратегически подход към качествено доброволно финансиране за ключови фондове, програми и специализирани агенции на ООН, както и за други международни организации. Той ще

⁴¹ Съобщение относно действията на ЕС за глобално реагиране на COVID-19, JOIN (2020) 11 final, 8.4.2020 г.

⁴² Комисията предоставя значителна финансова подкрепа в няколко многостранни форума (напр. МВФ, Световната банка, многостранните банки за развитие), въпреки че не е акционер в тях. В тези случаи подходът „Екип Европа“ може да засили въздействието и влиянието на ЕС в тези институции.

извършва редовна стратегическа оценка на своето финансиране за ключови многостранни организации, международни финансови институции и агенции, фондове и програми на ООН, за да определи по-ясни приоритети и да актуализира тези приоритети за всеки субект, да проследява изпълнението и да засили своята видимост⁴³.

Действия:

- *Установяване на редовна среща на върха между ЕС и ООН.*
- *Поддържане и по-нататъшно укрепване на годишните стратегически диалози с основните агенции, фондове и програми на ООН и институциите от Бретън Уудс.*
- *Систематично идентифициране на интересите и приоритетите на ЕС във всички многостранни организации и основаване на ангажимента на ЕС на неговите стратегически интереси и участие в тези организации, както и на техните мандати и потенциал за постигане на резултати по приоритетите на ЕС.*
- *Ангажиране на съответните многостранни организации въз основа на определени от ЕС приоритети в рамките на инициативи, използващи подхода „Екип Европа“, на национално, регионално и многостранно равнище.*

IV. Заключение

Мирът и благоденствието на Европейския съюз и неговите граждани зависят от мира и благоденствието на останалата част от света и от доброто състояние на планетата. Наличието на добре функционираща, надеждна и ефикасна многостранна система е от съществено значение за постигането на тези цели.

Като действа многостранно всеки път, когато това е възможно, и има готовност да действа самостоятелно при необходимост, ЕС може най-ефективно да допринесе за извличането на ползи от глобализацията⁴⁴. Това е в основата на нашата работа за постигане на отворена стратегическа автономност.

Принципи на многостранния ангажимент на ЕС:

- ***ЕС ще работи за обновен основан на правила многостранен подход, който работи в полза на глобалното управление и европейските и глобалните интереси и ценности.***
- ***ЕС ще защитава универсалните ценности и международното право, включително правата на човека, които са в основата на отношенията на сътрудничество между държавите и народите, и ще насърчава глобални програми като Програмата на ООН до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие и Парижкото споразумение.***
- ***ЕС ще насърчава своите собствени стратегически приоритети — особено в области като правата на човека, демократичните ценности и принципите на***

⁴³ Финансирането следва да се оценява не само в абсолютно изражение, но и пропорционално. Например регионалните организации за управление на рибарството (РОУР) работят със сравнително скромни бюджети, като ЕС е най-големият доброволен донор на средства за проекти.

⁴⁴ Документ за размисъл на Комисията относно извличането на ползите от глобализацията, COM(2017) 240 final, 10 май 2017 г.

правовата държава, устойчивото развитие и сигурността на хората, опазването на климата и околната среда и цифровите технологии — и ще извлича максимална полза от своето политическо, дипломатическо и икономическо влияние, за да защитава интересите си и да утвърждава своите ценности.

- ЕС ще насърчава **реформата, ефективността и ефикасността на многостранната система и действително приобщаващото многостранно сътрудничество**, при което правителствата, гражданското общество, частният сектор, академичните среди и други заинтересовани страни работят заедно.
- ЕС ще засили **водещата си роля** и ще използва по-ефективно способността си да действа като организатор, честен посредник и обединяващ фактор, ще задълбочи **партньорствата и съюзите** с трети държави, многостранни и регионални организации и ще укрепи коалициите по ключови приоритети.
- ЕС ще бъде **най-добрият съюзник на многостранните партньори**, но ще изисква усилията да бъдат насочени към ангажменти, които благоприятстват трансформацията и истински стратегическите отношения.
- ЕС ще осигури по-голяма **съгласуваност** между многостранната и двустранната си дипломация и ще действа със **съгласувана и единна позиция** в рамките на световните форуми. ЕС трябва да **„действа като едно цяло“**, за да **„успее като едно цяло“**.

Комисията и върховният представител приканват Европейския парламент и Съвета да одобрят подхода, изложен в настоящото съвместно съобщение, и да работят заедно по изпълнението и прегледа на действията в него.